

Česká školní inspekce
Olomoucký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Speciální školy, Hranice, okres Přerov

753 01 Hranice, Motošín 216

Identifikátor školy: 600 027 040

Termín konání inspekce: 4. – 9. listopad 2004

Čj.:	m2-1102/04-005006
Signatura:	km4ny501

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Speciální školy, Hranice, okres Přerov (dále jen škola) jsou zařazeny do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení posledním platným rozhodnutím MŠMT, čj. 32 710/03-21, ze dne 16. ledna 2004, vydaným v souvislosti se změnou názvu školy s platností od 1. září 2004. Zřizovatelem této příspěvkové organizace je Olomoucký kraj.

Podle výše uvedeného rozhodnutí škola sdružuje zvláštní školu (kapacita 180 žáků), pomocnou školu (kapacita 37 žáků) a školní družinu (kapacita 35 žáků). Má dvě odloučená pracoviště, na jednom jsou umístěny I. a III. třída zvláštní školy a třída pomocné školy (Školní náměstí 35), na druhém třídy VI. A a VI. B (Zámecká 103).

Ve školním roce 2004/2005 je zařazeno v patnácti třídách zvláštní školy celkem 117 žáků. Pomocná škola má jednu třídu se sedmi žáky, jeden z nich je z organizačních důvodů vyučován v I. třídě zvláštní školy. Ve srovnání s inspekcí v roce 2000 došlo k celkovému úbytku žáků i počtu tříd. Průměrná naplněnost školy činí 7,75 žáka na třídu.

Výuka je ve zvláštní škole organizována podle Vzdělávacího programu zvláštní školy, čj. 22 980/97-22, v pomocné škole podle Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy, čj. 24 035/97-22.

Rada školy není ustavena.

PŘEDMĚT INSPEKCE

- ❖ personální podmínky vzdělávání ve zvláštní škole vzhledem k realizovaným učebním dokumentům Vzdělávacího programu zvláštní školy ve školním roce 2004/2005
- ❖ materiálně-technické podmínky vzdělávání ve vyučovacích předmětech matematika, vlastivěda a přírodověda v nižším a středním stupni, český jazyk ve středním a vyšším stupni, dějepis a pracovní vyučování ve vyšším stupni zvláštní školy vzhledem k realizovaným učebním dokumentům Vzdělávacího programu zvláštní školy ve školním roce 2004/2005
- ❖ průběh a výsledky vzdělávání ve výše uvedených vyučovacích předmětech vzhledem k realizovaným učebním dokumentům Vzdělávacího programu zvláštní školy ve školním roce 2004/2005
- ❖ rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání ve školním roce 2004/2005 (tematické zjištění)

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Ve školním roce 2004/2005 zabezpečuje výchovně-vzdělávací činnost ve zvláštní škole celkem devatenáct pedagogických pracovníků včetně ředitelky a zástupkyně ředitelky školy. Od poslední inspekce došlo k částečné obměně i poklesu počtu pedagogických pracovníků. Zvýšila se kvalifikovanost pedagogického sboru a mírně se snížil jeho věkový průměr.

V souladu s doporučením školních poradenských zařízení pracují ve škole od počátku školního roku 2004/2005 také dvě asistentky pedagogů.

Výchovného poradce vykonává zkušený učitel, který splňuje kvalifikační požadavky pro výkon této funkce. Současně plní i úkoly metodika primární prevence, v dané oblasti absolvoval několik krátkodobých výcviků. V souvislosti s jeho předpokládaným odchodem do starobního důchodu nemá vedení školy dosud dořešeno převzetí těchto úkolů.

Personální podmínky jsou z hlediska stanovené odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících velmi dobré. Ke dni inspekce nesplňovala kvalifikační požadavky pouze jedna z nich. Studium již ukončila, chybí jí pouze absolvování státních závěrečných zkoušek. Z celkového počtu 408 vyučovacích hodin, včetně nepovinných předmětů, je vyučováno přibližně 94 % kvalifikovanými učiteli. Při přidělování přímé vyučovací povinnosti bylo vhodně využito předmětové specializace některých vyučujících, např. v chemii, matematice, pracovním vyučování.

Vedení školy vytváří příznivé podmínky k rozvoji tvořivosti a k aktivnímu podílu pedagogických pracovníků na tvorbě vnitřního života školy. Zainteresovanost pracovníků, a to zejména prostřednictvím funkčních předmětových komisí a metodických sdružení, má pozitivní účinky na jejich další aktivizaci a přímou odpovědnost. Svými podněty a příspěvky s dílčími prvky sebehodnocení se podíleli např. na přípravě celoročního plánu práce školy s konkrétně vymezenými cíli i prostředky v oblasti vzdělávání a výchovy žáků, na hodnocení práce školy, organizování dalšího vzdělávání i na sjednocování metodických postupů výuky. Rovněž účinná odborná a metodická pomoc začínajícím učitelům se v průběhu inspekce projevila pozitivně v kvalitě jejich výchovně-vzdělávací práce. Účinnost řízení školy, rozvoj a zdokonalení profesionality pedagogického sboru jsou pozitivně ovlivňovány jasně vymezenými povinnostmi a pravomocemi vedoucích i dalších určených pracovníků, např. na odloučených pracovištích. Z rozhovorů s učiteli, ze zápisů z jednání pedagogické rady, pracovních porad a ustavených školních metodických orgánů a analýzy dalších dokumentů vyplývá, že v procesu organizování výchovně-vzdělávací činnosti převládá dialog, jsou respektovány názory jednotlivých pedagogických pracovníků, kteří jsou ředitelkou školy i její zástupkyní motivováni uznáním i odměňováním a usměřování přiměřenou a diferencovanou kontrolou. I když byly zjištěny ojedinělé nepřesnosti v průkaznosti vedené pedagogické dokumentace a v plánování učiva, systém kontrolní a hospitační činnosti se od poslední inspekce zkvalitnil, zajišťuje vedení školy účinnou zpětnou vazbu o průběhu a výsledcích vzdělávání a výchovy žáků.

Personální podmínky vzdělávání mají velmi dobrou úroveň.

MATERIÁLNĚ -TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výchovně-vzdělávací činnost probíhá stále na třech pracovištích, čímž jsou ztíženy podmínky pro výuku i řízení školy. Zejména hlavní budova s malými, zčásti i průchozími učebnami s umývadly bez tekoucí vody je nevyhovující. Na zásadní nedostatky v hygieně učebního a pracovního prostředí upozornila také krajská hygienická stanice, která současně stanovila termín pro jejich odstranění.

Přes vybavení učeben novým žákovským nábytkem s nastavitelnou výškou, aktuální výzdobou žákovskými výtvarnými a rukodělnými pracemi nepůsobí škola na žáky dostatečně podnětně. Výchovný poradce užívá stísněný, neútulný kabinet společně s dvěma dalšími učiteli, což neskýtá vhodné podmínky pro rozhovory s žáky a rodiči.

Materiálně-technické zabezpečení výuky hodnocených předmětů (**český jazyk, dějepis, matematika, přírodověda a vlastivěda**) umožňuje plnit jejich specifické vzdělávací cíle. Učebnicový fond předmětů je průběžně aktualizován, učebnice a pracovní sešity byly poskytnuty všem žákům. V předmětu český jazyk obdrželi žáci vyššího stupně také pravidla českého pravopisu i alternativní učební texty. Školní knihovna obsahuje sady vhodných knih pro společnou četbu. Ve vyučovacích hodinách byla názorná podpora výuky doplňována jednoduchými svépomocí zhotovenými pomůckami. Nově od poslední inspekce byla zřízena učebna výpočetní techniky se sedmi žákovskými počítači a výukovými programy využívanými především pro předměty český jazyk, matematika, dějepis. Na odloučených

pracovištích mají žáci k dispozici televize s videorekordérem. Zakoupené videokazety jsou využívány zejména při výuce předmětů přírodověda a vlastivěda.

Prostorové podmínky a materiálně-technické zabezpečení pro **pracovní vyučování** umožňují plnit učební osnovy. Pro výuku slouží cvičná kuchyň, jejíž prostory jsou pro vyučování některých početnějších skupin žáků omezené, pozemky s možností předpěstování sazenic ve sklenících a dvě prostorné dílny s dostačujícím počtem pracovních míst. Vybavení pomůckami a vhodnými pracovními nástroji je na velmi dobré úrovni. Z rozhovorů s vyučujícími i vedením školy vyplynulo, že jejich obměna a zajištění spotřebního materiálu zejména pro dílenské práce jsou vzhledem k vysokým finančním nákladům stále problematictější a omezují výběr vhodných námětů. Pro práce v domácnosti zajišťují vyučující materiál převážně z vlastních zdrojů a sponzorsky.

Od poslední inspekce nedošlo k prostorovým změnám ani ke zkvalitnění hygienických podmínek, které jsou limitujícím faktorem pro zlepšení materiálně-technické úrovně školy, organizaci výuky, dostupnost informačních zdrojů i systematické plánování a nákup didaktických pomůcek. Žádost o investiční a neinvestiční účelovou dotaci na plánovanou výstavbu nové školy nebyla zřizovatelem akceptována. Ředitelka školy iniciovala další jednání mezi zřizovatelem a zástupci města, jehož výsledkem je možnost převedení výuky Speciální školy Hranice, okres Přerov do prostor zrušené základní školy.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy mají vzhledem k prostorovým a hygienickým podmínkám hlavní budovy školy pouze vyhovující úroveň.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Výuka je ve zvláštní škole organizována podle platných učebních dokumentů. Učební plán je plněn bez úprav, týdenní hodinové dotace vyučovacích předmětů všech ročníků jsou dodrženy. Disponibilní hodinová dotace byla v 7. ročníku využita správně, a to k posílení povinného předmětu český jazyk se zaměřením na rozvoj schopností žáků využívat informační a komunikační technologie při procvičování učiva.

Nad rámec týdenní dotace povinných předmětů byly ve škole zavedeny nepovinné předměty, v nichž je vyučováno přibližně 50 % žáků 5. – 9. ročníku. Jejich náplň zahrnuje jazykovou oblast (základy anglického a německého jazyka), informatiku, výtvarnou a pohybovou výchovu. Tato nabídka vhodně přispívá k primární prevenci sociálně patologických jevů, rozvoji individuálních zájmů žáků a vytváří příznivé podmínky pro jejich socializaci.

Ve školním roce 2004/2005 probíhá výuka sedmi žáků podle individuálních vzdělávacích plánů (IVP), z toho šest žáků je zařazeno ve třídě pomocné školy. Vypracované IVP postihují všechny složky vzdělávání a slouží vyučujícím jako funkční pracovní materiál. Kontrolou osobní dokumentace těchto žáků byla zjištěna opodstatněnost jejich využívání. V případě žáka se zrakovým postižením, který je zařazen v I. třídě zvláštní školy, je výchovně-vzdělávací činnost se zaměřením na jeho specifické potřeby zabezpečena asistentkou pedagoga pracující podle pokynů třídní učitelky. Součástí jeho vzdělávání je také individuální výuka v rozsahu dvou vyučovacích hodin (prostorová orientace a samostatný pohyb a nácvik Brailovy abecedy ve čtení a počtech). V daném případě škola úzce spolupracuje s rodiči žáka a příslušným speciálně pedagogickým centrem, které škole zapůjčilo některé kompenzační pomůcky.

V průběhu výuky hodnocených předmětů se obsah probíraného učiva shodoval s učebními osnovami. Ojedinelé dílčí nedostatky byly zjištěny v plánování prostřednictvím školou vyžadovaných tematických plánů v matematice (nerespektování návaznosti učiva mezi

4. a 5. ročníkem) a v pracovním vyučování, kde není dostatečně vymezeno učivo tematického celku pěstitelské práce.

Záznamy vyučujících o probraném učivu v třídních knihách zachycují většinou průkazným způsobem průběh vzdělávání, ojedinělé nedostatky v konkretizaci obsahové náplně předmětů byly zjištěny v pracovním vyučování a českém jazyce.

Kontrola daných oblastí byla vedením školy realizována, uplatňovaný systém není vzhledem k výše uvedeným zjištěním plně efektivní.

Třídní učitelé systematicky a průběžně vedou osobní dokumentaci žáků. Rozhodnutí o jejich zařazení do zvláštní školy byla ředitelkou školy vydána na základně doporučení pedagogicko-psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra.

Počty žáků ve třídách, maximální počet hodin v jednom celku a délka přestávek mezi jednotlivými vyučovacími hodinami i dopoledním a odpoledním vyučováním byly stanoveny v souladu s právními předpisy, případně upraveny výjimkou, jejíž udělení je v pravomoci ředitelky školy.

Sledované vyučovací předměty jsou v rozvrhu hodin zařazeny v průběhu týdne většinou rovnoměrně a se zřetelem k didaktickým a psychohygienickým požadavkům. Výuka pracovního vyučování je organizována v přiměřených blocích. Od 5. ročníku je dělena podle pohlaví, což umožňuje lépe přizpůsobit obsah učiva vzdělávacím potřebám žáků.

Řád školy, který je součástí dokumentu Režim školy, obsahuje stanovená i doporučená ustanovení. V části týkající se chování žáků je zaměřen i do oblasti utváření sociálních kompetencí. Z hlediska deklarovaných práv žáků je však poměrně strohý. S přihlédnutím k ochraně jejich zdraví jsou pro odborné učebny vypracovány provozní řády se stanovenými pravidly bezpečnosti.

Propracovaný informační systém ve vztahu k zákonným zástupcům žáků je uplatňován i v oblasti prevence záškoláctví, kde jsou jasně vymezeny školním řádem a příkazem ředitelky povinnosti třídních učitelů. K vytváření pozitivních vazeb mezi školou a zákonnými zástupci žáků jsou pořádány dny otevřených dveří.

Výchovný poradce vyvíjí mnohostrannou aktivitu směřovanou k žákům i jejich rodičům především v oblasti volby povolání. Pro rodiče vycházejících žáků organizuje schůzku zaměřenou výhradně na tuto problematiku, přesto někteří žáci odmítají podat přihlášky do středních škol. Ve spolupráci s vedením školy administroval v uplynulém školním roce v 8. a 9. ročníku dotazníky týkající se docházky žáků do školy a jejich absence. Žáci 5. - 9. ročníku vyplnili dotazníky týkající se sociálně patologických jevů, jako je kouření, požívání alkoholu, drog a šikana. Výsledky dotazníků škola analyzovala a vychází z nich při výchovném působení na žáky. Aktivity školy v oblasti primární prevence jsou založeny především na individuálním působení a integraci preventivních aktivit do celého výchovně-vzdělávacího procesu.

V rámci inspekce byly žákům čtyř tříd umístěných v hlavní budově školy administrovány dotazníky ČŠI zjišťující klima školy z jejich pohledu. Z vyhodnocení dotazníků vyplynulo, že 98 % žáků chodí do školy rádo, mají ve škole kamarády, ale vědí také o projevech agresivity některých spolužáků (41 %). Žáci vyjadřují důvěru učitelům, které vnímají jako vstřícné a spravedlivé. Stěžují si na materiální podmínky školy, např. učebny bez zdroje tekoucí vody a WC bez umyvadel. Vnímají stísněné prostory i omšelost učeben. Budova školy by podle jejich názoru potřebovala opravit.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk a dějepis (střední a vyšší stupeň)

Obsah naplánovaného a probíraného učiva v hodnocených vyučovacích hodinách obou předmětů odpovídal vzdělávacímu programu. Rozvržení a dodržování kontinuity učební látky

mezi ročníky, včetně uvedení potřebných učebních pomůcek, byla věnována značná pozornost jednotlivými vyučujícími a týmově v metodických sdruženích. Stanovené vzdělávací cíle byly přizpůsobeny aktuálním schopnostem tříd, nedostatkem však byl většinou chybějící diferencovaný přístup k žákům, a to jak k nejschopnějším, tak i méně prospívajícím.

Celková efektivita vzdělávání a metodické postupy v hodnocených vyučovacích hodinách byly příznivě ovlivněny nejen úplnou odbornou a pedagogickou způsobilostí všech pedagogů pro daný typ školy, výrazně pozitivně se projevily i jejich praktické zkušenosti a zejména do výuky aplikované poznatky získané dalším vzděláváním.

Téměř všechny vyučovací hodiny vynikaly promyšlenou organizací práce s logickou návazností učebních postupů, vhodným časovým rozvržením a zpravidla byly i činnostně pestré. Vyváženě byly zařazeny úkoly s písemným a mluveným projevem žáků, jejichž zájem a aktivita byly nenásilně a účinně udržovány využitím soutěživých prvků, osobních prožitků, mezipředmětových vazeb, v českém jazyce prolínáním složek předmětu, v dějepisu také společným vyvozováním nového učiva. K formování osobnosti žáků i naplňování školou deklarovaných cílů v prevenci sociálně patologických jevů byla velmi vhodně využita čtená literární ukázka. K dalším pozitivům hodnocené výuky náležela důsledně dodržovaná psychohygiena, dle prostorových možností spojená i s pohybem, a názorná podpora procvičovaného i nového učiva, např. připravená cvičení na tabuli, pracovní listy, časopisy, jazykové příručky, počítačový výukový program, v dějepisu obrázky, pohlednice a vlastivědné publikace. Zafixované pracovní návyky žáků a respektování pravidel při vzájemné komunikaci přispěly k optimalizaci pracovního tempa a efektivnímu využití učebního času.

Důsledná průběžná kontrola úspěšnosti žáků při samostatné práci, převažující pozitivní slovní a klasifikované hodnocení jejich výkonů i oceňování dílčích pokroků, snahy a aktivity zajišťovaly žákům potřebnou zpětnou vazbu a velmi účinně je motivovaly. V kontrolovaném vzorku žákovských knížek rovněž převažuje výrazně motivující klasifikace. Písemné záznamy žáků v sešitech mají jednotnou úpravu a jsou učiteli pravidelně kontrolovány a opravovány.

Komunikace ve vyučovacích hodinách probíhala s oboustranně vstřícnými postoji. Rozvíjení řečových kompetencí žáků, např. objasňováním málo frekventovaných slov a nových pojmů, mluvními cvičeními i sborovým nácvikem, byl věnován dostatek prostoru zejména ve třídách na středním stupni. V obou hodnocených předmětech na vyšším stupni však byly často tolerovány jednoslovné odpovědi žáků. Organizační pokyny i otázky učitelů byly jednoznačné a žákům srozumitelné, v jazykové správnosti a kultivovanosti mluvního projevu mají někteří vyučující rezervy.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech český jazyk a dějepis měly velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika (nižší a střední stupeň)

Aktuální příprava vyučujících byla pečlivá z hlediska výběru učebních úloh, pestrosti učebních činností a zabezpečení výuky učebními pomůckami. Při opakování a upevňování učiva kladli učitelé důraz na činnostní pojetí vyučování, často zařazovali potřebné manipulační aktivity s využitím jednoduchých učebních pomůcek (drobné předměty, karty s čísly, spoji apod.). Výukové cíle byly stanoveny přiměřeně k individuálním vzdělávacím potřebám žáků, dílčí nedostatky byly zjištěny v uplatňovaných formách výuky. Absence odborné a pedagogické způsobilosti jedné z vyučujících tohoto předmětu neovlivnila negativním způsobem úroveň sledované výuky. Nedostatky z hlediska věcné a odborné správnosti nebyly zjištěny.

Střídání učebních činností v kratších časových intervalech ve spojení se změnou pracovních míst v rámci učebny a podle potřeby zařazovaná jednoduchá relaxační cvičení příznivě ovlivňovaly aktivitu i pozornost žáků.

Názornost a konkretizace početních úloh odpovídaly potřebám žáků. Charakter učebních úloh vhodně rozvíjel jejich úsudek. Učební pomůcky i předem připravená zadání úkolů na tabulích včetně magnetických byly využívány účelně.

Při opakování a procvičování učiva, které tvořilo hlavní náplň sledované výuky, vycházeli vyučující z vědomostní úrovně žáků. Převážně uplatňovaný frontální způsob vyučování však nebyl vždy efektivní a neumožňoval pedagogům optimálně uplatňovat individuální přístup. Vzhledem k rozdílným ve znalostech žáků nebyla dostatečně využívána zejména forma individuální práce a diferenciací zadávaných úkolů z hlediska odlišného rozsahu nebo jejich náročnosti. Individuální přístup byl nejčastěji uplatňován pouze čtenější pomocí ze strany vyučujících. Rozdílnou a celkově menší pozornost věnovali pravidelnému opakování staršího učiva jako předpokladu trvalosti poznatků.

Úvodní i průběžná motivace byla promyšlená a účinná, často byly uplatňovány mezipředmětové vztahy a aktualizace učiva, v nižších ročních „naladěním“ žáků s využitím říkanek, písniček a rozhovorů. Samostatná práce byla spojována se zpětnou vazbou pro žáky i učitele. Slovní hodnocení mělo v průběhu i v závěru vyučovacích jednotek vždy motivující charakter s pozitivním dopadem na pracovní atmosféru ve třídách. Vyučující reagovali podporujícím způsobem, snažili se posilovat sebevědomí žáků. Četná klasifikace z jednoduchých desetiminutovek dává vyučujícím možnost mít pro konečnou klasifikaci široký výběr hodnocení.

Prostor pro verbální komunikaci žáků byl poskytován systematicky, jejich odpovědi na dotazy se vyučující většinou snažili zpřesňovat a rozvíjet. Podmínky pro vzájemnou spolupráci vytvářeli při organizaci učebních činností cíleně jen v omezeném rozsahu.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika měly i přes dílčí rezervy v uplatňování individuálního přístupu k žákům velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech přírodověda a vlastivěda (střední stupeň)

Celoroční obsah učiva obou předmětů byl zpracován podle učebních osnov s dostatečným prostorem pro opakování a upevňování učební látky. Většina vyučujících v tematických plánech také poznamenala užití vhodných pomůcek a dalších učebních textů. Úroveň výuky příznivě ovlivnila odborná a pedagogická způsobilost učitelek, u vyučujících bez kvalifikace a s krátkou pedagogickou praxí byly zaznamenány dílčí nedostatky.

Struktura probíraného učiva vycházela z postupného rozvíjení přírodovědných a vlastivědných pojmů a v přírodovědě i z praktických poznatků žáků. Nová učební látka logicky navazovala na předcházející učivo. Dominantní vyučovací metodou v hospitovaných hodinách byl výklad kombinovaný s řízeným rozhovorem. V takto vedené výuce převládá projev učitelek, řečové schopnosti a dovednosti žáků nebyly dostatečně rozvíjeny. Vyučující většinou nesprávně formulovaly otázky a tolerovaly jednoslovné odpovědi žáků. Také časté zadávání testů jako forma prověřování učiva neumožňovala žákům dostatečně rozvíjet slovní zásobu. Při skupinových a individuálních činnostech byl menší důraz kladen na diferencování úkolů vzhledem ke schopnostem a dovednostem žáků.

Ke kladům vyučování náleželo pravidelné dodržování psychohygieny výuky. Častým zařazováním relaxačních chvil s využitím didaktických her a pohybu pomáhaly učitelky žákům udržovat pozornost a aktivitu. Využití názoru s důrazem na důsledné zapisování do pracovních sešitů a zadávání jasných a krátkých domácích úkolů usnadňovaly zapamatování

učiva. Příkladně bylo využito výrobků žáků i nasbíraných přírodnin k opakování učiva spojeného se zkoušením u tabule. Následné sebehodnocení a společné hodnocení ovlivňovaly pozitivním způsobem vyučovací proces, žáci se tak zbavovali obav ze zkoušení.

Aktualizace učiva, průběžné pozitivní slovní hodnocení a pochvaly působily jako významný motivační prvek. Ve všech třídách byla dobrá pracovní atmosféra, která příznivě ovlivňovala vzdělávací proces.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech přírodověda a vlastivěda měly dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu pracovní vyučování (vyšší stupeň)

Výběr doporučených praktických činností byl proveden s ohledem na materiální a prostorové podmínky školy. Výuka byla sledována u skupin chlapců v dílenských pracích a u dívek ve složce práce v domácnosti.

Dílenské práce

Vyučování mělo plně činnostní charakter, vyznačovalo se účelnou organizací učebních činností a efektivním využitím času. Bylo dostatečně zabezpečeno spotřebním materiálem a nástroji. Při samostatné práci žáků vyučující respektovali jejich individuální pracovní tempo, rozdílly ve zručnosti vhodně řešili např. zadáváním dalších činností v případě schopnějších žáků. Obsahová náplň sledované výuky odpovídala učebním osnovám a byla přiměřená fyzickým možnostem žáků.

Vedle procvičování a utváření manuálních dovedností byla výuka vhodně zaměřena i na pracovní vědomosti vztahující se k vlastnostem materiálu, používaným nástrojům a k rozvoji intelektových dovedností (vyvozování pracovního postupu, práce s chybou, její zdůvodnění). Žáci byli vedeni k dodržování pravidel bezpečnosti při práci a udržování pořádku na pracovišti.

Průběžná kontrola samostatné práce byla vždy spojována se slovním hodnocením žáků vyučujícími případně sebehodnocením žáků a se zdůvodněním příčin případného neúspěchu nebo informacemi o dosažené kvalitě prováděných praktických činností. Pozitivní bylo důsledné rozvíjení pozorovacích schopností žáků, jejich vedením ke srovnávání vlastních výrobků a činností se vzorem nebo požadovanou úrovní a kvalitou.

K dílčím nedostatkům v části sledované výuky patřila absence názorné demonstrace vyučujícími před započatím samostatné práce žáků, ojediněle i chybná tolerantnost k jimi nesprávně prováděným pracovním operacím.

Motivačně působila zejména demonstrace vzorových výrobků, praktická využitelnost zhotovovaných produktů, způsob vedení a usměřování žáků. Přirozená komunikace mezi vyučujícími a žáky odpovídala charakteru předmětu. Nespolupracující chování nebylo zaznamenáno.

Práce v domácnosti

Úroveň výuky příznivě ovlivnila odborná a pedagogická způsobilost všech učitelek, jejich příkladná metodická připravenost i většinou promyšlená příprava z hlediska přiměřenosti obsahu i rozsahu učební látky.

Zvolené vyučovací metody odpovídaly možnostem a schopnostem žákyň, ukázky pracovních úkonů byly vyučujícími prováděny vždy názorně. Všechny žákyně si mohly cvičně některé dílčí operace vyzkoušet na demonstračních pomůckách. Motivačně působily zejména vzorové ukázky i využití zkušeností žákyň z minulých let s výstavou a prodejem vlastních drobných produktů. To vše podněcovalo dívky k vytváření fantazijních výrobků za vydatné podpory vyučujících. Instrukce pro práci byly dívkám poskytovány srozumitelně a s respektem pro jejich osobní tempo. Méně zkušeným přispívaly vyučující radou i pomocí, zdatné zapojovaly do pomoci slabším.

Vyučovací jednotky s tematikou výživa a příprava pokrmů měly převážně činnostní charakter. Většina vyučujících zapojovala dívky postupně do všech činností, kladla důraz na bezpečnost při práci, na úklid, správné stolování. Na průběh vzdělávání příznivě působil přístup všech učitelek, které vhodně využily spojení učební látky se zkušenostmi žákyň z domova. Zároveň tak vhodnou formou rozvíjely jejich komunikativní schopnosti. K ojedinělým nedostatkům patřila méně účelná organizace práce vzhledem ke stísněným podmínkám a většímu počtu žákyň a nesjednocení vedení sešitů v jednotlivých třídách, které by žákyním usnadnilo opakování a procvičování učiva (záznamy základních vzorníků, receptů, jídelníčků apod.).

Všechny hospitované vyučovací hodiny probíhaly v příznivé pracovní atmosféře, učitelky citlivě a správně reagovaly na některé nevhodné návyky žákyň a zároveň oceňovaly jejich výkony častým a motivujícím slovním hodnocením.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu pracovní vyučování měly velmi dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

V předmětech český jazyk a matematika má škola ve všech ročnících již dlouhodobě vypracován systém pro zjišťování výsledků vzdělávání. Vedení školy pravidelně zadává a vyhodnocuje vlastní prověrky učiva. Na základě zjištěných výsledků stanovuje adekvátní opatření. O výsledcích práce žáků v předmětu pracovní vyučování svědčí názorné výstavky prací a výrobků žáků v prostorách školy, v učebnách i ve městě Hranice. Soutěže zručnosti škola v současné době neorganizuje. Výsledky výchovně-vzdělávací práce školy jsou prezentovány ve výročních zprávách.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání měly ve sledovaných předmětech celkově velmi dobrou úroveň.

TEMATICKÉ ZJIŠTĚNÍ

V průběhu inspekční činnosti byl ve zvláštní škole sledován způsob aplikace Pokynu MŠMT, čj. 21264/2004-22, k rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání o jednu vyučovací hodinu od školního roku 2004/2005.

Disponibilní dotací v upraveném učebním plánu 7. ročníku byla posílena hodinová dotace povinného předmětu český jazyk se zaměřením na rozvoj schopností žáků využívat informační a komunikační technologie při procvičování učiva. Škola postupovala v souladu s Úpravou, čj. 25 028/2004-24, učebních plánů zvláštní školy a pomocné školy ve smyslu výše uvedeného pokynu.

Personálně jsou navýšené vyučovací hodiny zabezpečeny vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro daný typ školy.

K nárůstu zátěže žáků nebo ke zvýšení poznatkové části učiva touto úpravou nedošlo. Uplatňované metody a formy vzdělávání vedly k podpoře činnostního učení a k utváření kompetencí žáků významných pro činnosti spojené s obsluhou počítačů a využitím výukových programů.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace Olomouckého kraje, čj. 1660/2001, ze dne 31. ledna 2003 včetně přílohy ke zřizovací listině ze dne 28. září 2001, dodatku č. 1,

- čj. 5737/2001, ze dne 21. prosince 2001, dodatku č. 2, čj. 10870/2002, ze dne 29. srpna 2002 a dodatku č. 3, čj. 255/2003, ze dne 28. listopadu 2002
2. Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení Speciální školy, Hranice, okres Přerov do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 32 710/03-21, ze dne 16. ledna 2004 (změna názvu školy s účinností od 1. září 2004)
  3. Vybraná povinná dokumentace zvláštní školy: rozvrh hodin ve školním roce 2004/2005, třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků (třída VI. A, poř. č. v třídním výkazu 1, třída VI. B, poř. č. v třídním výkazu 2, třída VII. A, poř. č. v třídním výkazu 2, třída VII. B, poř. č. v třídním výkazu 9, třída IX, A, poř. č. v třídním výkazu 4, třída IX, B, poř. č. v třídním výkazu 8) školního roku 2004/2005, třídní knihy IV. A a IV. B školního roku 2003/2004, doklady o dosaženém vzdělání všech pedagogických pracovníků školy, zápisy z jednání pedagogické rady školního roku 2003/2004, 2004/2005, Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004
  4. Záznamy o práci v nepovinných předmětech za školní rok 2004/2005
  5. Organizace školy ve školním roce 2004/2005
  6. Stanovisko KÚ Olomouckého kraje, odboru školství, mládeže a tělovýchovy k odlišnému počtu vyučovacích hodin v jednom celku, čj. KUOK/11381/04/OŠMT/848, ze dne 3. listopadu 2004
  7. Vzdělávací program zvláštní školy, čj. 22 980/97-22, učební plán zvláštní školy s platností od 1. září 2004
  8. Individuální vzdělávací plány žáků pomocné školy a žáka I. třídy zvláštní školy (poř. číslo v třídním výkazu 4) ve školním roce 2004/2005
  9. Tematické plány učiva hodnocených předmětů na školní rok 2004/2005
  10. Plán práce předmětové komise pracovního vyučování a zápis ze schůzky ze dne 31. srpna 2004
  11. Plány práce metodických sdružení na školní rok 2004/2005 a zápis z jednání metodického sdružení středního stupně ze dne 27. října 2004
  12. Rozhodnutí o zařazení žáků do zvláštní školy pro školní rok 2004/2005 (čj. 263/452.5/2004 – 270/452.5/2004) včetně podkladové dokumentace
  13. Příkaz ředitele č.1/96 k postupu třídního učitele při neomluvené absenci žáků
  14. Režim školy a školní řád platný od 1. září 2004 (schválen pedagogickou radou dne 30. srpna 2004)
  15. Organizační řád školy s účinností od 1. září 2004
  16. Provozní řád tělocvičny ze dne 31. srpna 2004
  17. Provozní řád počítačové učebny ze dne 31. srpna 2004
  18. Provozní řád cvičné kuchyně a dílenský řád ze dne 1. září 2004
  19. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2004/2005 ze dne 20. září 2004 s přílohou závazné přihlášky na příslušné vzdělávací akce
  20. Plán hospitací a kontrol na školní rok 2004/2005 ze dne 15. září 2004
  21. Sešity s hospitačními záznamy ředitelky školy a její zástupkyně a vyhodnocení kontrolních prověrek z českého jazyka a matematiky za školní rok 2003/2004
  22. Celoroční plán práce školy na školní rok 2004/2005, projednán pedagogickou radou dne 8. září 2004
  23. Hodnocení práce školy za školní rok 2003/2004 ze dne 29. června 2004
  24. Minimální preventivní program pro školní rok 2004/2005

25. Anonymní dotazník k absenci žáků z 23. června 2004
26. Anonymní dotazník k problematice drog s komentářem z 23. června 2004
27. Podkladová inspekční dokumentace a dotazník ČSI pro ředitelku školy před inspekcí
28. Dotazníky ČSI pro žáky
29. Příloha k výkazu o speciálních školách o zvláštní škole podle stavu k 30. září 2004 - Škol (MŠMT) V 4b-01
30. Rozhodnutí Krajské hygienické stanice Olomouckého kraje se sídlem v Olomouci ze dne 21. srpna 2003 pod čj. 2003/23335/614.PR o prodloužení lhůty k zajištění odstranění zjištěných nedostatků do 1. července 2005
31. Dopis zřizovatele starostovi města Hranice s žádostí o zahájení jednání k vyřešení vlastnických vztahů objektu Základní školy Hranice, Nová č.p. 1820 pro účely Speciální školy Hranice, okres Přerov, ze dne 16. února 2004, čj. OŠMT/2060/04
32. Dopis zřizovatele ředitelce Speciální školy, Hranice, okres Přerov s ujištěním, že Olomoucký kraj hodlá uvolnit investiční prostředky k adaptaci Základní školy Hranice, Nová č.p. 1820
33. Vybrané sešity hodnocených předmětů, žákovské knížky a testy z přírodovědného a vlastivědného učiva

ZÁVĚR

Personální podmínky školy jsou z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících velmi dobré. Uplatňovaný systém řízení školy i funkční organizace její činnosti a provozu příznivě ovlivňují úroveň výchovně-vzdělávací práce. Aktivita i spolupráce učitelů v rámci metodických orgánů posilují míru jejich odpovědnosti za kvalitu a výsledky vzdělávání a výchovy žáků. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je účinně podporováno, získané poznatky byly ve výchovně-vzdělávacím procesu uplatňovány.

Z hlediska materiálně-technického zabezpečení vzdělávání s výjimkou zřízení učebny výpočetní techniky a postupné obměny pomůcek a učebnic nedošlo k zásadním pozitivním změnám. Učební prostředí hlavní budovy i existence odloučených pracovišť neposkytují dostatečně vhodné podmínky pro výuku.

Vzdělávání žáků je organizováno podle platných učebních dokumentů. Rozšíření učebního plánu realizovaného vzdělávacího programu v 7. ročníku bylo provedeno v souladu s dokumenty MŠMT platnými k 1. září 2004. Širokou nabídkou nepovinných předmětů jsou podporovány individuální vzdělávací aktivity a zájmy žáků.

V hodnocení sledované výuky převažovala pozitivní zjištění. Vyučující většinou využívali adekvátní metody a formy výuky ve vztahu ke stanoveným výchovně-vzdělávacím cílům i složení tříd. Pozitivem byla zejména věcná a odborná správnost výuky, její názornost a činnostní pojetí, důraz na rozvoj logického myšlení žáků, dodržování psychohygienických podmínek vyučování a vstřícný přístup učitelů k žákům. Hodnocení žákovských výkonů mělo výrazný motivující účinek, příznivě ovlivňovalo vzdělávací proces. Rezervy byly zjištěny v diferencovanosti přístupu vyučujících k žákům, v části hodnocené výuky nebyly cíleně rozvíjeny jejich řečové kompetence.

V oblasti vzdělávání a výchovy žáků si škola celkově zachovává dosaženou velmi dobrou úroveň.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektor	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Vojtěch Chromeček	Chromeček v. r.
Členka týmu	PaedDr. Rudolfa Kukulová	Rud. Kukulová v. r.
Členka týmu	Mgr. Zonna Němcová	Z. Němcová v. r.
Členka týmu	Mgr. Alena Wiesnerová	Wiesnerová v. r.

V Olomouci dne 16. listopadu 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 1. prosince 2004

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Jitka Skřídlová, ředitelka školy	Skřídlová J. v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Wellnerova 25, 779 00 Olomouc. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Olomouc, odbor školství, mládeže a tělovýchovy	2005-01-07	m2-1102/04
Zřizovatel: Olomoucký kraj	2005-01-07	m2-1102/04

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
--	--	Připomínky nebyly podány.